

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Prenumerationspris:

1 R. 40 sk. b:o pr. halfår.

Lördagen

den 21 Junl.

Tidning för Skön Konst och Litteratur.

Anmälan.

Prenumeration för **andra halfåret** af **Zephyr**, tidning för **Skön Konst** och **Litteratur**, mottages å 2 R:dr B:co, hvad staden och dess omgivning beträffar, på alla stadens boklädor, samt direkte hos redactionen, som hvarje söckendag träffas å Hand. o. Sjöfartstidningens byrå. För mera ordnings vinnande vid tidningens utdelning komma **Nummersedlar** att tillhandahållas respektive prenumeranter; dagarne för dessa sedlars uttagande skola i början af nästa vecka genom Handels- och Sjöfartstidningen blifva tillkännagifna. Tidningen utdelas på alla nämnde tidnings utdelningsställen; de som önska den sig tillsänd, torde benäget derom sjelfva öfverenskomma med de kringbärande.

Några exemplar af den **första** halfva årgången finnas att tillgå.

Musiken såsom ett väsentligt bildningsmedel.

(Forts. fr. No 22).

I herrar lärare och uppfostrare, jemnfören blott dem ibland edra disciplar och pensionärer, hvilka äfven åtnjuta, och redan en längre tid åtnjutit en god och ändamålsenlig undervisning i musik, med dem, hvilka icke undervisas i denna sköna konst, afvägen sorgfälligt deras egenskaper: hvilken ojemnförligt lättare mottaglighet för allt skönt, ädelt, godt och upphöjdt, hvilken vida lifvigare inbillningskraft, skarpare uppfattningsförmåga, och mera hänförande harmonisk själsstämning hos de förra, än hos de sednare, äfven om de i öfrigt ega fullkomligt lika naturanlag. De för mig närmaste bevisen derpå äro min egna söner: Min ena son, hvilken på det sorgfälligaste blifvit undervisad i musik och utöfvar den i alla dess oli-

ka riktningar, franter i allt hvad han gör, skriver eller talar, så väl i afseende på det yttre som det inre, ett ojemnförligt större behag och någonting mera oemotståndligt intagande, än brodern, som icke erhållit den ringaste musikaliska bildning, churu den sednare står långt före den förre i medfödd själskraft. Ut i allting visar sig den sednare såsom en skarpare och djupare tänkare och grundligare kännare af hvad han läst; men alltid träffar man ock hos honom en viss ensidighet, torrhet, hårdhet, som stundom kan gränsa ända till brist på all finkänslighet, eller en obestämdhet, som aldrig gifver sig tillkänna hos den förre, hvars själsförmögenheter alltid yttra sig med en viss harmoni. Endast den äfven musikaliskt bildade kan blifva i stånd att lösa den samhällslifvets höga uppgift, att jemnte tankens djup äfven hysa en innerlig känsla och midt under passionernas häftigaste stormar ej låta känslan af det ädla förblekna. Ja, jag går ännu längre i mina påståenden, och har de viktigaste skäl att vara öfvertygad om af deras fullkomliga riktighet. Endast en musikaliskt bildad menniska förmår att vara verkligen religiös, ty om också Gud gaf menniskan ordet för att meddela sig åt verlden och njuta af dess fröjder, så gaf han henne tonerna, för att på dem uppsvinga sig till honom, och till den himmel, dit hvarken begrepp, färger, penna eller mejsel förmå lyfta henne.

Härtill komma dessutom de utomordentligt stora yttre fördelar tonkonsten erbjuda! — Sjungandet gör t. ex. strupen glattare och böjligare, befordrar språkets välljud, stärker lungorna, liksom blåsandet af åtskilliga instrumenter, vidgar bröstet, och renar andedrägten; spelandet af flera, ja nästan alla stränginstrumenter gifver dessutom kroppen den helsosammaste motion; och i afseende på sällskapslifvet är ju musiken den bästa rekommendation man kan erhålla. Ingen konst, ingen vetenskap, intet handtverk,

intet slags handel eller embetsmänna-hvärf förmår att så lätt och tillika så innerligt förena de mest främmande hjertan, som musiken. Den som talar ett språk, som begripes öfver hela jorden, har tillträde öfverallt, finner vänner och ett hem i de aflägsnaste trakter, i de mest obekanta kretsar. För ingenting falla sällskapslivets skiljoväggar så ögonblickligt, som för denna konst, hvilken viger jorden med himlen och kommer människan att glömma jordlivets materiella förhållanden. Sjelf har jag erfårit detta tusen gånger. En tid, då jag var långt från det kära hemmet, i ett land, hvars språk och seder voro mig fullkomligt ohekanta, införde mig snart denna sköna konst i vänskapsfulla kretsar, der jag i min ungdom tillbragte dagar och veckor, dem jag aldrig kan eller skall förglömma. Jag satt nämligen en gång som resande i ett värdshus, liksom en landsflyktig öfvergifven af alla, emedan jag icke förstod ett enda ord af hvad de närvarande sade; då upptäckte jag ett klavér i ett nästgränsande rum, och emedan det obehagliga vädret hindrade mig att bese staden, begaf jag mig efter måltiden in i detta rum, för att fördrifva tiden vid det kära instrumentet. Snart samlade sig hela bordsällskapet omkring mig, man efterskickade personer, som förstodo mitt språk, hvar och en erbjöd sig att vara min ledsagare, alla önskade vara mina vänner, intet hus var mera tillslutet för mig, man bjöd mig till de högsta kretsar och jag, en yngling på 20 år, fick derigenom tillfälle att flera månader vistas uti och fullständigt lära känna ett land, dit jag endast kommit på några dagar, för att beundra dess herrliga natur.

Van Dyck och Mjölnerdottern.

Af Arsène Houssaye.

(Forts. fr. No: 19.)

Enligt *Houbracken's* uppgift var det vid denna tid som *Rubens* erbjöd *Van Dyck* sin äldsta dotter. *Van Dyck* afslog dottrens hand, emedan han ännu med passion älskade modren. Anekdotberättarnes inbillning har utan tvifvel allt för mycket utsmyckat denna historia. *Van Dyck* uppehöll sig helt kort i Antwerpen: *Rubens* stod der för mycket i ljuset för andra. Han reste till Haag, hvarest prinsens af Oranien *Fredrik af Nassau* icke betalade honom på munkarnes sätt. Han bodde vid hofvet och målade der mer än tjugo porträtter af furstar, hertigar och ambassadörer. Ifrån Haag begaf han sig till England, och derifrån till Frankrike, mera intagen af vinningslystnad än af kärlek till konsten. Men det var skrifvet i ödets bok, att tusen hinder skulle i början kasta sig under hans lyckas hjul; såväl i London som i Paris var han fullkomligt okänd, och han träffade ingen, som bekymrade sig om hans talang. Han nödgades sålunda, skulle man tro det? återvända till Antwerpen och ännu en gång måla åt munkarne. Lyckligtvis var Capuciner-orden honom mera bevägen än Augustinerna.

Men en gång skulle motgångarne taga slut äfven för honom. Knappt hade han afrest från England, förr än några af de porträtter han målat vid prin-

sens af Oranien hof ankommo till hofvet i London. *Carl I.* hänrycktes af den sköna karakteren i *Van Dyck's* porträtter och ville draga honom till sitt hof. Men *Van Dyck* som icke kunde glömma Storbrittanniens ogästvänlighet emot honom vid hans första besök der, svor att aldrig återvända dit. Emellertid lockade chevalier *Digby* honom med sig till London mot hans vilja och presenterade honom för konungen. *Carl I.* mottog honom med så utmärkt nåd och aktning, som om han varit sjelfva *Rubens*. Han skänkte honom sitt porträtt, infattadt med diamanter, och försedt med en dyrbar guldkedja. *Van Dyck* lade vördnadsfullt kedjan om sin hals. *Carl I.* utnämnde honom derpå till riddare af Bathorden; och emedan han önskade att England skulle blifva *Van Dyck's* andra fädernesland, anslog han åt honom en ganska betydlig pension och skänkte honom tvenne hus, ett för sommaren och ett för vintern. Han försäkrade honom, att hela hofvet skulle låta måla af sig, och bestämde sjelf priset på hvarje porträtt: 100 pund sterling för porträtter i hel figur, och 50 Pund för bröstbilder.

Detta var en skön tid i hans lif. Likasom *Rubens*, hade han en storartad uppgift, ja, den högsta och ljufvaste, den att föreviga skaparens verk. De skönaste kvinnor i Storbritannien skyndade såsom till en fest att sitta framför hans palette, lastad för deras skull med oförgångliga rosor. Det rikaste blonda hår upplöstes för honom i böljande kaskader; de skönaste skuldror och bröst, hvitare än Alpernas toppar, blottade sig för hans pensel. Likasom marskalken *Richelieu*, kunde han med skäl säga sig vara en smula man åt alla kvinnor. När den utmärkt sköna prinsessan *de Brignolles*, till hälften blottad, hade den artigheten att sitta för honom i hans atelier, när *Van Dyck* med darrande hand målade denna bländande hals, som var ett naturens mästerstycke, — männe han då icke tänkte, att den store mästaren skapat detta verk för honom?

Van Dyck stod i det innerligaste förhållande till *Carl I.*; men han var omättlig och kostade konungen mera än en premier-minister. En dag då *Carl I.* satt för målaren (kanske för det beundransvärda porträtt som graveringskonsten förevigat), vände sig konungen som nyss talat med hertigen af Norfolk om sina finansers dåliga tillstånd, till *Van Dyck* och sade leende:

— Nå än ni riddare, vet ni hvad det vill säga att känna behof af 5 à 6000 guineer?

— Ja, Sire; en artist som håller öppet bord för sina vänner, och öppen börs för sina älskarinnor, känner ofta nog att schatullet är tomt.

Van Dyck hade ofantliga utgifter, han riktade sina älskarinnor och tjenare, men ruinerade småningom sin talang och sin hälsa. I sitt raseri efter lyx, lät han dock ej bygga ett palats såsom *Rubens*, nej, han byggde ett laboratorium — ty han hade fallit uti de alchemistiska dårskaperna: allt guld, han, såsom genom ett underverk, samlat genom sin pensel, såg han bortdunsta i smältdegeln.

Det var hans vän, hertigen af Buckingham som ledt honom till dessa galenskaper. Då *Carl I.* stolte favorit såg att han nästan ruinerat *Van Dyck*,

ville han godtgöra sitt för öfrigt ofrivilliga fel. Han ryckte honom ifrån hans älskarinnor och lagade så, att han blef förmäld med den skottske lorden, *Ruthven's* dotter. Hon var en af de vackraste qvinnor i hela Storbritannien, men hon tillförde honom ingen annan hemgift än sitt lysande namn och sin redan beryktade skönhet. Knappt var *Van Dyck* gift, förr än han samlade återstoden af sin förmögenhet och återvände till Antwerpen, i hopp att nu äntligen der blifva emottagen med enthousiasm. Men der blomstrade bestämdt ingen ära för honom. För andra gången begaf han sig till Paris; man hade sagt honom att han der skulle reparera sina förluster genom att måla galleriet i Louvren, men *le Poussin* hade förekommit honom. För andra gången vände han det ogästvänliga Frankrike ryggen, och återvände till England, men nu var det slut med honom, han hade missbrukat sina krafter; ehuru ännu ung var hans lifskraft uttömd och hans mod borta. Han måste intaga sjuksängen, hvarifrån han aldrig mera reste sig. Hans maka hade skänkt honom en dotter; detta barn dog vid två eller tre års ålder och detta gaf hans hjerta sista slaget.

Han afled, utan att mycket sakna världen, vid 42 års ålder, med det sorgligt ljufva hoppet att få hvila der hans barn redan hvilade, i Sanct-Paulskyrkan. *Maria Ruthven* ingick ett nytt äktenskap, men öfverlefde icke länge sin förre man.

Bref om konstexpositionen i Köpenhamn till en vän i London.

(Forts. fr. N:o 22.)

Nu kan det visserligen hända, att fordringarne på andras begrepp äro alltför stränga. Det gifves folk som fatta humör om de se ett vackert solljus, en glänsande aftonluft eller en blå hafsyta på ett danskt landskap; ty de tro att sådan färgton endast tillhör Italien och icke är hemma här i vår kalla nord. Men ofta har en sådan dom sin grund blott deri, att den stränge kritikern hela dagen igenom sitter mycket flitig på kontoret eller i verkstaden; han kommer först ut sedan solen gått ned eller ock beger han sig åt skogen en söndag, men olyckligtvis blifver det mulet eller regnväder, som ofta händer väl det. Den goda danska vännen borde då också visa sin mycket prisade blygsamhet och tillstå, att han ej känner naturen. Han borde erkänna, att, likasom det är hans pligt att sköta sina göromål och icke springa ifrån dem derföre att solen skiner, det är konstnärns pligt att göra just motsatsen; han skall, så att säga, lura ut naturen i dess skönaste ögonblick, och vi böra tacka honom, när han kan återgifva oss dem. Vi hafva tyvärr på långt när icke en så ständigt klar himmel som Italien; men det gifves enskilda ögonblick, då vår himmel gifver ganska litet eller intet efter den italienska. Östersjön och kattegat äro visserligen icke Medelhafvet, dock kan en herrlig färgprakt visa sig under Kullen och Bornholm, och man kan icke se någon skönare grön och blå färg än under Möen och Stevns, der kritgrunden lyser igenom vattnet. Vår kritikus är ju patriot, han bör således icke gö-

ra Danmark mindre vackert än det är, utan hellre uppskjuta sin dom, tills han blifver behörigen underrättad. . . .

Vi se på detta års Exposition ett landskap, hvars like vi aldrig sett. Det är *Skovgaard's* "Parti af Klinteskogen på Möen med utsigt till Sommerspiret och hafvet. . . . Man har sagt, att Möens klint vore Danmarks "enda berg". Så är det likväl icke. Bornholm är en bergnatur Möen är blott en klint, den är hög och brant som ett fjell; men i stället för den grå eller rödaktiga stenmassan är det hvit krita; i stället för stenens fasta former, se vi de underliga och oberäkneliga skrefvorna, som förorsakas af de oupphörliga rasen i den sköra massan; i stället för fjällets fattiga vegetation uppskjuter den frodigaste bokskog och utbreder sig den skönaste blomstermatta som finns i hela Danmark; och djupt under klintens fot hvälver sig äntligen detta blå haf, hvarvid sydlänningen känner sig hemmastadd. Den skarpa motsatsen emellan dessa rena färger, hvitt, grönt och blått gifver Möen en skönhet som gör, att den tryggt kan jemnföras med verdens berömdaste trakter. Det var ju således klart att detta naturens mästerverk skulle locka målarna att pröfva sin förmåga; hittills hade det dock ej lyckats någon. Det var likasom om deras blick blifvit förslöad af våra små insjöar och den disiga luften, och som om de förlorat sinnet för en fri utsigt och för bestämda färger. Men *Skovgaard* har begge delarne, och derföre har det lyckats honom att återgifva Möens klint i hela dess egerdomlighet och likaså sannt som skönt. Förgrunden försätter åskådaren i skogens skugga; blott någon af de öfversta grenarne på taflan beröras af middagssolen. Emellan de åldriga bokarnes prydliga stammar ser man till venster en lång ungbok sträcka sina löfrika grenar nästan ända till åskådaren och midt på taflan begynner ett få år gammalt skott att utbreda sig, liksom ville det säga: jag vill också vara med.

Detta är dock endast ramen till den hänryckande tafla, som bildar mellangrunden och bakgrunden. Så herrlig än bokskogen är, kan man dock ej slå sig till ro i den, utan ögat drages längre fram af den beundransvärda utsigten. Öfver en bred skogbeväst klyfta ser man bort till nästa förberg, den underligt formade kritväggen, som slutar sig i "Sommerspiret". Man blir glad vid betraktandet af denna hvita massa med de blåaktiga skuggorna, likasom öfver den skog af större och mindre bokar, som lägrat sig derpå, och till höger om Sommerspiret utsträcker sig det blå hafvet så långt ögat kan nå. Valet och kompositionen i detta stycke äro lika sinnrika och sköna, som utförandet är mästerligt.

Ett annat betydligt landskap är *Rumps* skogparti från Prestevangen vid Frederiksborg. Det vann priset vid den Neuhausenska täflan, der uppgiften var att framställa "det inre af en skog". Vi befinna oss emellan urgamla bokar. Marken bugtar sig i mjuka böljlineer. En skogsväg — om man så får kalla detta vagnspår, som möjligen kan befaras af vedkärror — slingrar sig in emellan träden till venster; den upplyses af morgonsolens strålar, hvilka här

och der tränga ned igenom det otäta löftaket. Öfver det högsta af backen ser man i bakgrunden träden på andra sidan om dalen. *Rump* har haft mycket att strida mot i sin colorit, och den är ännu något för hvitaktig; men den djupa känslan och den korrekta teckningen hafva alltid gifvit hans taflor något tilltalande och sannt, äfven då hans colorit var mindre lycklig än nu. Det är verkliga bokträd man ser framför sig; man blir genast försatt i den drömmande sinnesstämning som ensamheten i en skog plägar framkalla. Medan man i *Skovgaard's* tafla likasom steg upp för en höjd att betrakta den herrliga utsigten, är det här, som om man rent af glömde bort att betrakta; men får blott lust att kasta sig ned på den mjuka skogsmattan och drömma under de gamla träden. Det är kanske litet fuktigt ännu, men det gör ingenting, det är ju sommar.

Vidare vill jag nämna 3 små taflor af Justitierådet *J. P. Möller* från en ganska obekant del af Danmark. Det är från Harboöre vid Vesterhafvet, från en af de trakter, der hafvet och landet tyckas ligga i en beständig strid med hvarandra, hvars resultat utgöres af sandreflarna (Klitterne) och flygsanden. Den ena taflan visar oss slutningen af en flygsandskulle, hvarest det bindande gräset blott här och der slagit rot. Det är långt lidet på eftermiddagen; största delen af kullen ligger redan i skuggan, medan ännu örternas toppar belysas af solstrålarne. Det blåser starkt; och det är godt för väderqvarnen, som ligger der borta mellan sandreflarna, så vida mjölnaren har något att mala; men det är visst mycket tvifvelaktigt i en sådan öken; ty här tycks ingen annan hafva sitt hem, än *Lic- kel* räf och hans familj, som sitter och godtar sig i den mjuka sanden utan att ana, att jägaren redan sticker hufvudet upp öfver toppen af backen.

Den andra taflan visar oss de yttersta reflarna invid det öppna hafvet; men af sjelfva hafvet ser man helt obetydligt, ty en mörkblå, ogenomtränglig hafsmist hvilar deröfver. Nyligen rufvade den också öfver landet; men nu håller den på att draga bort; bönderna hafva redan utkommit ur sina hus och samla trädstumpar af gamla vrak, dem Vesterhafvets böljor uppkastat på sanden.

Den tredje taflan visar oss »Engbjerg Bakke,» den yttersta höjden som landet bildar. Här ligga ännu bondgårdar och åkerfält, en bred körväg går ned öfver backen. Nedanför är landet flackt och hafvets verkningar börja redan att visa sig. Der finnas ännu några hus; men dessa strimmar af vatten, som afvexla med landet, bestå måhända lika mycket af salt som af sött vatten. Utanför den yttersta gården komma ändtligen »Klitterne,» denna stora sträcka af sandberg, dem hafvet sjelf uppkastat som ett bålverk mot sina egna förstörelser, och bakom dem det öppna hafvet. Den sista taflan är i synnerhet målerisk, men alla tre äro särdeles intressanta. Konstnären arbetar på en fjerde, som skall göra samlingen fullständig. Det är en skicklighet och säkerhet i dessa små stycken, som genast tillkännagifver den gamla mästaren. (Forts.)

Fantasibilder

af —ed—.

III.

Hjertats poesie.

Jag hörde en gång tvenne män tvista om, i hvil- kens kärlek ligger mesta poesien, naturmänniskans eller den såkallade bildades.

Den ena af dem påstod, att den obildade menni- skan icke ägde de djupa känslor som erfordras för att kunna inlägga poesie i kärleken . . . han på- stod, att den obildade eller naturmänniskan endast hyllade materien, och detta endast derföre att hon icke genom vår ytliga bildnings synglas såg ut öf- ver verlden . . .

Den andra deremot förfäktade den satsen, att den bildade människan äger för många tillfällen till be- röring med verldslivets prosa för att kunna upp- fatta kärleken ur en ideell och poetisk synpunkt. — Han trodde att kärleken hos verldsmänniskan vore mera en spekulation . . . ett biträde åt den aldrig hvilande egennyttan . . .

Hvilkendera hade rätt? . . .

Jag skall berätta för er tvenne små händelser . . . eller om ni så vill, försöka att skildra för er två taflor . . .

Rikedomen hade uppbjudit all sin förmåga, lyxen uttömt alla sina tusen konster för att göra balen hos Grefve C. så lysande som möjligt . . .

Tusentals glimmande kristallkronor utgjöto sina ljushaf öfver de dansande, och damernas juveler blänkte liksom ljungeldar i den prägtiga salen . . .

Grefven firade sin sjuttonåriga dotters förlofning med en fransysk ädling, som af alla ansågs som ett mönster utaf ridderlighet och god ton . . .

Dottern, den vackra Louise, dansade just nu in- troductionsvalsen med sin fästman . . . omsluten utaf hans armar svingade hon omkring i yrande kretsar, omfladdrad af den lätta gasen, som skälmskt yppa- de mycket af de sköna hemligheter han fått sig upp- draget att bevara.

De voro verkligen ett skönt par . . . Han, en sö- derns son, med de svarta lockarna kring en lindrigt solbränd panna, med eld i blicken och genomdad af söderns glöd, liknande en yppig, blomstrande Antinous . . . Hon, nordens dotter, med lockar af guld, och ögon af himmelens blå, . . . ett skönt tempel af ros och lilja, liknande en smägtande Nanna.

Den yrande dansen var slut. Med högt böljande barm smög sig den unga flickan till fästmannens sida, och de drogo sig undan till ett aflägsset fen- ster, för att låta öronen och hjertat smekas af kär- lekens tysta hviskningar . . .

Samtalet fördes på fransmännens mjuka och lekande språk, detta språk som är ombyttligt, brusande och lättsinnigt, men poetiskt som fransmännen sjelfva . . .

— Min dyra, min älskade Louise, — började han, — hvilken vals! . . . När jag så höll dig i mina armar, tycktes det mig som tiden stannat i sin flygt . . . som det i hela universum icke fun- nits flera väsenden än du och jag . . .

— Ack min Charles! äfven jag kände denna

ljufva hänförelse! . . . hvilken sympathetisk likstämning äger dock icke kärleken! . . .

— Ja, och en kärlek sådan som vår! . . . Icke denna kalla, vanslägtade känsla som kan allt försaka och allt lida, nej den sanna kärleken, brinnande som vulkanen, fordrande med mildt våld tribut af den flyende sällheten, fri och lekande som fordom, då den i Paphos lunder lekte bland nymfer och blommor.

— Ack, min älskling, hvilken framtid vinkar oss icke! När vi lemna det kalla Norden, för att i ditt sköna fädernesland, vid Medelhafvets blommande stränder lefva endast för hvarandra . . . eller i skötet af Paris, Europas hjerta, njuta af de tusende herrligheter som den erbjuder . . . hvad vi skola vara lyckliga . . .

— Och hvad du skall förvånas öfver all den lyx, all den prakt som der råder . . . vi skola lefva med i världen; i dess brusande ringar flyktar tiden så fjäderlätt att man icke anar dess flykt . . . Och med hvilken stolthet jag skall visa dem min furstinna!

— Sedan resa vi till Italien, min Charles . . . ack! hvad jag längtar efter dess himmel, dess mystiska nätter, dess romantiska banditer . . . dess lif som likt en saga ur »tusen och en natt» framsoflar så vällustigt och varmt på ytan af vulkaner. Vi måste köpa oss en villa vid Neapel . . . en villa hvars pragt och skönhet skall göra oss verldsbekanta! . . .

Och glödande voro de kyssar som älskaren tryckte på Louises rosenröda läppar, medan de dansandes flod brusade omkring dem, och musikens brinnande harmonier strömmade lik en lavaflod till själens innersta . . .

Allt var berusning, hänförelse . . . passion . . . och morgonen vek förskräckt tillbaka för det ljus och det buller som rusade emot den ifrån palatsets fönster . . .

Men långt bort från det lysande palatset ligger, undångömdt i en skogsdunge, ett litet enstaka hus. Skogsdungen öppnar sig och lemnar utsigt åt en insjö, hvars gröna och lummiga stränder ligga så glada i solskenet . . .

Öfver de ljusa löfmassorna höjer sig anspråklöst sockenkyrkans uddiga spira med sitt skiffertäcke, och det gyllene korset lyser emot sommarhimlens blåa hvalf, liksom ett fridens löfte ifrån den högste.

Det är söndagsmorgon, och tusentals melodier höjas från lindar och almar, ackompanjerade af boskapens klockor och morgonringningen från kyrkan. Gullvifvor och blålockor nicka med sina små hufvuden takten till trastens vexlande fantasier . . . och öfver insjöns spegelyta svärma tusentals myggor och sländor i yra ringar . . .

Det är med ett ord, en sådan morgon, då äfven den mest stoiska atheist måste i sitt hjerta knäböja inför Skaparen och ångrande framsucka: »Det finns dock en Gud!» då man anar att en fridens och ljusets engel omsluter skapelsen med sina doftande vingar . . .

Vid sjöns strand sitter en ung flicka om sexton år, och badar med barnslig glädje sina blottade fötter i det friska vattnet . . . hon är okonstlad som naturen, och skön och frisk som den . . . Och den svala böljan sorlar knotande vid stranden, liksom af afund öfver att icke få omsluta hela detta naturens barn med sina armar.

Sedan den unga flickan badat sina fötter, hoppar hon, glad och lätt som en hind, omkring i gräset . . . blommorna täfla om att få böja sina hufvuden för den täcka herrskarinnan, och med ett barns hela glädje njuter hon af den flyende minuten . . .

Helgdagsklädda skaror gå i hvarje ögonblick förbi, för att i den enkla kyrkan fira en stund af helig andakt, och det ligger något så godt, något så ärligt i det enkla »Guds fred» som ljuder emot den de möta . . .

Och den unga flickan spejar beständigt ut åt vägen, hon lyssnar och rodnar, då hon hör stegen af en kommande, men misslynt vänder hon sig bort, då hon ser hvilka de äro. Säkert väntar hon någon . . .

Men se der kommer en yngling, hvars solbrända ansigte ser så fritt och bottenärligt ut . . . hans grofva jacka är så fin och borstad, och blomsterbuketten pryder så vackert hans randiga ylleväst . . .

Det var säkert den väntade, ty flickan springer emot honom med glädjestrålade ansigte, och efter ett trofast handslag följas de åt till stranden, der de sätta sig bredvid hvarandra för att prata . . .

— Jag trodde icke, att Johan skulle komma i dag, — sade den unga flickan med något missnöjd ton: — jag har väntat här ända sen i morse . . .

— Ja, ser du, Elin lilla . . . jag har varit inne till stan, och kom hem sent i aftse . . . men si nu har jag också något rart med mig åt dig . . .

— Nå hvad är det, du? . . .

— Ja, men först skall du se mig såder glad och hjertegodt i ögonen som du brukar göra . . . för annars visar jag dig icke . . .

Och hon såg in i hans blåa, ärliga ögon . . .

Men nu blef det en glädje! Den lilla psalmboken med gravyrerna, och den blommiga silkeschavletten sedan! . . . Psalmboken var ändå det bästa af allt, och med tårar i ögonen tackade hon sin Johan, medan hon än såg på honom och än på gravyrerna som föreställde scener ur den milda herdens lif . . .

— Du kan tro Elin, att jag är litet glad, — fortsatte Johan — Far har sagt, att om jag arbetar bra, så skall jag få min lilla stuga till hösten, och du kan väl veta att . . . här tystnade han i det han blygt fäste sitt öga på Elins rodnande kinder . . .

Och nu blef det intet mera prat utaf . . . himlen vet, hur många luftslott de unga byggde, men alla gingo de ut på att se den lilla stugan innesluta tvenne lyckliga och förnöjsamma hjertan . . .

Och när sammanringningnn ljud, gingo de unga hand i hand och med tacksamma hjertan att knäböja inför honom, från hvilken all god gåfva kommer . . .

Det var ungefär vid samma tid som palatsets innevånare, uttröttade af nattens buller, vände sig bland ejderdunen i oroliga drömmar . . .

Hvad säger du om mina taflor, läsare? Kunna väl mina matta färger göra tydligt för dig, i hvilken af dem du finner hjertats poesi?

Konstnotiser.

Bildhuggarekonst.

— Monument åt Wickenberg är ämnadt att resas i Pau. Subskriptions-listor för detta ändamål äro i Stockholm utfärdade och undertecknade af hr Baltz. Cronstrand, på uppdrag af Svenska Ministern i Paris, Grefve G. Löwenhjelm. Namnlistorna med de inflytande medlemmen skola ofördröjligen tillställas H. Exc. Herr Grefve Löwenhjelm i Paris, samt derifrån afskrifter af samma listor, med H. Exc:s qvitto påtecknade, komma subskribenterna till förevisande . . . Den store Svenske målaren har, som man vet, lefvat och dödt på Fransk jord.

P. o. I. T.

Theater och Musik.

— Beriot's sjunde Violinkonsert är nyligen utkommen hos Schott i Mainz.

— Capellmästaren Strauss i Carlsruhe har fulländat en opera under titel: "die Schlittenfahrt von Nowgorod".

— Nytt Conservatorium i Wien, skall under titel af "Akademie der Tonkunst" öppnas innevarande månad; ett stort antal elever hafva redan anmält sig. Fungerande professorer blifva h:rr Sechter, Böhm, Dont, Hartinger, Hurt, Klein, Gentiluomo, Barth m. fl.

— Union-Conserterna i London. Direktören för de "Extra musikaliska union-konserterna" i London har erbjudit alla utmärktare in- och utländska musici, hvilka befinna sig i London, fri entré. Italienska virtuoser uppföra der tysk musik af Beethoven, Mendelssohn och Mayseder.

— Aubers nya Opera "Zerlina" eller "Pomeranskorgen", har icke gjort lycka i Paris, särdeles hvad Scribes text beträffar, hvilken fabricerades till den redan förut färdiga musiken.

— Theatersäsongen (1850-1851) i Köpenhamn. Under denna säsong uppfördes 62 särskilda stycken, deribland 7 tragedier, 14 Operor och sångpjeser, samt 8 vådeviller; de öfriga 33 bestodo af dramer, komedier och skådespel. Utom dessa stycken gäfvos äfven 7 baletter och flera serskilda, särdeles karaktersdansar. Af de gifna styckena voro 31 originaler, nemligen 8 af Holberg, 3 af Oehlenschläger, 2 af Heiberg, 5 af Hertz, 2 af Overskou, 2 af Hauch, 2 af Hostrup, 1 af Oluffsen, 6 af anonyma författare. Bland öfversatta eller omarbetade pjeser voro 4 af Shakespeare.

Af de nya pjeserna uppfördes "kungens läkare" (af Shakespeare) 13 gånger, "Regimentets dotter"

13 gånger, "Scheik Hassan" (af Hertz) 10 gånger, "Drottning Margaretas noveller" 9 gånger, "Kung Lear" (af Shakespeare) 8 gånger, samt den nya baletten "Kermessen" (årsmarknaden) 12 gånger; nästan alltid för fullt eller särdeles godt hus. Theaterkassans bruttoinkomster kunna anslås till 270,000 r:dr r:gs. Genom Foersom's dödliga fränfalle har theatern förlorat en af sina skickligaste skådespelare.

— Sångarefest i Tönsberg. Medan Christiania fröjdade sig öfver studentmötet, hade äfven Tönsberg en liknande ehuru mera anspråkslös fest, nemligen ett stort sångaremöte, hvartill sångare från Moss, Holmestrand, Skien och Porsgrund infunno sig, under hr Conrad's anförande, och hvartill man äfven hade upprättat ett ordentligt program. Festen varade i två hela dagar.

— Ludvig Normans Opus I. "Zwei Characterstücke" för Pianoforte, Preis 20 Ngr. Leipzig bei Whistling.

Om detta hr N's första verk yttrar sig recenten Ker uti "Signale für die Musikalische Welt N:o 21" på följande sätt:

Nu skall jag genast öppna häftet; vid ett op. 1 är detta ett ganska svårt göra, man skulle knappt tro det, men det är aldeles som då man icke genast kan besluta sig att öppna ett bref, som innehåller någonting viktigt eller afgörande. Hvad slags musik kan väl finnas i detta häfte? Skall sånggudinnan le eller gråta öfver denna nya kompositör? Skall kritiken skärpa sin egg eller kan den tända fredspipen? Men — — Nu är det öppnat och Norman ligger framför oss. Hvad dock endast en sådan der första flyktig blick gör! man ser intet spår af det vanliga krimskramset, — man ser drag, lineer, — och betraktar man det närmare så märker man, att dessa drag och lineer ega uttryck, — ser man ännu uppmärksammare efter, så upptäcker man dessutom att detta uttryck är sannt och skönt, korteligen — — en sten faller från kritikerns hjerta — bort med den skarpa eggen — hit med fredspipen: — allt är bra, och Norman är en hedersman. Gud ske lof för det! Och nu vilja vi närmare betrakta, granska, dömma och röka fredspipen — men dervid släppa ut så litet rök som möjligt.

Normans karaktersstycken hafva den redan icke ringa förtjensten att verkligen vara karaktersstycken och icke blott heta så. Något betydande, djupt gripande innehålla de icke, men allt deruti är snillrikt och sannt. Öfverhufvud är hela färgtonen frisk, och den nordiska ande som uttalar sig i dessa stycken skänker dem ett eget behag. Stilen är ädel och, oaktadt de prydnader som förekomma, jemnt hällen. Första stycket är af en mera känslfull, och det senare ("Sonntagsritt") af en mera humoristisk natur. I hvarje hänseende bör detta opus 1 betraktas såsom fröet till ett blifvande träd med friska safter och frukter, ty Norman visar sig här icke som imitator, utan som en konstnär, hvilken har att befalla öfver egna medel. Då kompositören sjelf valde åt sig en inskränkt ram, men framstälde allt derinom så klart, tilltalande och anspråkslöst, visste jag verkligen icke hvad jag, utan att med ifver söka efter

fel, skulle tadla deri. Vid ett så godt opus I kan man på sin höjd önska; och sålunda önskar, jag hr N. att han måtte växa till och förkofras. Dernäst önskar jag honom äfven en förläggare, med lika mycket konstsinne som många hafva krämarinne. Att hr N. förstår att skriva effektfullt och tillika beqvämt för Pianoforte, visade redan hans af Bartholff Senff utgifna vackra svenska sånger (hvilka här inom parentes på det bästa rekommenderas alla pianister.)

Välkommen således hr *Norman!*

— Fru *Elma Billing*, född *Ström*, som i följd af fortfarande sjuklighet sett sig nödsakad att afgå från sitt engagement vid *K. Theatern* i Stockholm har vid afskedstagandet erhållit löfte om en årlig pension af 400 r:dr b:ko ur *H. M. Konungens handkassa*.

— *Signora Normani* läser den 12:te dennes ingått med *K. Theater-direktionen* kontrakt om förnyadt och stadigvarande engagement. Hon fortfar att vinna verkliga åskor af bifall.

— *Direktör Ahlström* från Stockholm väntades till *Helsingfors*, enligt underrättelser derifrån af den 7 dennes, för att derstädes gifva konserter.

— *Herr Torslow* erhåller i *Helsingfors* tidningar de amplaste loford för sitt mästerliga spel i *Dela-vignes* pjes "Ludvig XI," som den 4:de dennes uppfördes derstädes.

— *Johan Jolius* nya pjes är omdöpt till "Strid och Seger."

— *Julie Berwald* gaf d. 19 dennes konsert i Örebro, då hon sjöng: Aria ur "Leonora", af *Donizetti*; Aria ur "Friskyttan", af *C. M. v. Weber*; Aria ur "Puritanerna", af *Bellini*; Gottlandsvisa; "Vår och kärlek", af *Herm. Berens* och "jag vet ej hvarföre jag sjunger" af *Taubert*.

— *Hilda Sandels* gaf d. 17:de dennes en *Musikalisk Matiné*, hvarvid hon utförde: Cavatina ur op. "Stradella", af *Flotow*; "Il Stornello Trasteverino", duett (med en amatör) af *Campana*; Aria af *Gluck*; Aria ur op. "Giovanna d'Arco", af *Verdi*; Norsk Vallvisa och *Dalvisa*.

— *Hrr Norrby, Kinmanson och Zetterholm*, måste af mellankomne hinder inställa de spektakler, de i slutet af sistlidne vecka ämnade gifva i Kalmar. Den 27 och 29 skulle dock dessa artister komma att gifva representationer der, såvida minst 100 abonnenter antecknat sig före den 20 dennes.

— *Jomfru Ranzau* gaf Fredagen d. 6:te dennes på Hoftheatern i Köpenhamn en konsert, med hvilken hon tog afsked af denna hufvudstads publik. Sångerskan lemnar nemligen den kgl. theatern derstädes.

— *Concert i Kalmar Domkyrka* gafs af kongl. Kalmar Reg. Musik-korps, under anf. af dess Musik-direktör *C. Meyen* den 2 dennes, hvarvid, utom annat, uppfördes *Berwalds* musikaliska målning "Slaget vid Leipzig."

— *Mindre theaterns* sjuetter afslöto d. 2:dre dennes sina få representationer i Upsala, hvilka der varit mycket omtyckta.

Hvarjehanda.

— *Prytaneum för Konstnärer och Vetenskapsmän*. I England äro *E. L. Bulwer, Charles Dickens*, och andra namnkunniga skriftställare sysselsatta, att grunda en tillflyktsort för konstidkare och vetenskapsmän. Denna anstalt skall sättas i gemenskap med ett af de pålitligaste lifassuranssällskaperna och, utom de anställningar den kommer att anskaffa en mängd förtjenstfulla och i behof stadda skriftställare och konstnärer, skall den äfven lemna tillfälliga understöd och förskotter. Föreningen skall hafva sitt hufvudsäte på en af *Bulwer* dertill skänkt egendom. Innevånarne i detta *Prytaneum* väljas af direktionen. De utgöras antingen af *membres* (ledamöter) eller *associates* (associerade), åtnjuta ett årligt underhåll uppgående ända till 200 Pund Sterling, och måste deremot utfästa sig att årligen hålla åtminstone tre allmänt nyttiga föreläsningar öfver litteratur, konst, vetenskap o. s. v. Ålderdomen skall här finna ro och den uppåtsträfvande talangen en fristad mot de hvardagliga näringsomsorgernas förstörande prosa; en framtida *Chatterton* skall här skyddas från sjelfmord, en annan *Southey* från vansinne och en *Burns* från en accistjenstemans brödlösa syssla. Stiftarne hafva med någon sökt fornengelsk enkelhet, kallat föreningen "Litteratur- och konst-gille". *Bulwers* lustspel, hvilket till förmån för föreningsfonden kommer att första gången gifvas i *Devonshirehouse*, kallas: *Not so bad as we seem, or many sides to a character*. Representationen skall äga rum i närvaro af *Drottningen* och *Prins Albert*. Ibland dem som komma att uppträda nämnes äfven den populära *Charles Dickens*. En inträdesbiljett kostar 5 Guineer (omkring 62 R:dr B:co.)

— *Öfvervåld i Rom*. Enligt Fædrelandet skall Svenske målaren *Palm* blifvit i *Rom* insulterad af *Sbirrerna*, samt svenske arkitekten *Törnqvist* miss-handlad och satt i fängelse, hvarifrån det, först efter ett par dagar, med mycken möda lyckats konsul *Bravo* att få honom befriad. Danske landskapsmålaren *Kyhl* hade äfven midt på dagen blifvit arresterad i *Corso*.

— *Dansösen Cerito* har i *Madrid* måst tillbringa fyra timmar i fängelse sistlidne Långfredag. Hon hade biljett till fottvagningsceremonien i kongl. palatset, men kom för sent; hennes ledsagare, en italiensk flykting *Valentini*, ville med pistolen i hand tvinga vakten att insläppa dem, och föranledde derigenom en skandal, den dansösen icke kunde undvika äfven medelst sina vådligaste piruetter.

— *En djerf Sångerska i fornda dagar*. Under *Ludvig XIV:s* regering, hade grefve von *Armagnac's* sekreterare, en hr *von Aubigny*, en ganska vacker dotter, hvilken gifte sig mycket ung. Tre månader efter bröllopet rymde hon plötsligen med en fäktnästare, vid namn *Serone*. Hon älskade visserligen honom, men ännu mera fäktkonsten. I denna konst uppnådde hon en fruktansvärd skicklighet och gick nästan alltd klädd i mansdrägt. Med riddaredrägten antog hon äfven den tidens riddares seder och vanor, i synnerhet blef hon mycket trätgirig. Flyktingarne debuterade på theatern i *Marseille*, han som

skådespelare, hon som sångerska. Här fattade hon under mellanakterna en liflig vänskap för en ung flicka från samma stad, hvilkens anförvandter snart derefter satte henne i ett kloster när Avignon. Den djerfva *Aubigny* ingick som novis i samma kloster. En nunnas dog, hon bar liket i den unga vänninnans cell, tände eld på klostret och flydde med henne under den allmänna förvirringen. Ännu alltid i manskläder återkom hon senare till Paris och debuterade, såsom fru, med oerhördt bifall på stora Operan i »Minervas» roll. En skådespelare förolämpade henne, hon gaf honom på öppen gata ett käpprapp och frantog honom värjan, hvarmed han icke vågade försvara sig. En annan gång förolämpade hon själf ett ungt fruntimmer som ledsagades af trenne herrar, duellerade med dem och dödade alla tre.

Duellsplakatet såg igenom fingrarna med en så ung och älskvärd fru, hon behöfde endast utbyta Paris för Brüssel. Efter en mängd senare äfventyr reste hon under ett anfall af ånger ifrån sin älskare, försonade sig med sin man, öfvergaf Operan och drog sig tillbaka i ett kloster. Här sjöng »Minerva» endast andeliga sånger och hennes beröm skallade från mun till mun.

— **Anekdoter om Wilhelm Kaulbach.** *Kaulbach* och *Schwanthaler* trufdes aldrig rätt gerna tillsammans. *Kaulbachs* kraftfulla, världshistoriska natur, hans beständiga humor och dräpande satirer voro lika litet angenäma för *Schwanthaler* som dennes ljufva, doftande romantik och blygsamma, djupa känsla var begriplig för *Kaulbach*. När hellst de sammanträffade, uppkom alltid något gnabb dememellan. En dag yttrade *Schwanthaler* på ironiskt sätt sin glädje deröfver att *Kaulbach* var gift och fader, samt följaktligen icke vore »den enda» *Kaulbach*. Denne beklagade deremot att *Schwanthaler* icke vore gift.

— Hvarför det? frågade denne förundrad.

— Åh, svarade *Kaulbach*, »då kunde er fru efter er död fortsätta ert yrke».

Detta dräpande »Witz» kunde *Schwanthaler* aldrig glömma, och han skaffade den satiriska mannen många fiender i München.

I Rom fällde *Kaulbach*, såsom ung målare den mest genomgripande konstdom som väl någonsin blifvit uttalad. Den dåvarande sachsiska gesandten i Rom målade med passion, och alltid stora taflor. Till en sådan hade han just målat ett utkast och inbjöd *Kaulbach* och *Cornelius* för att fälla sina omdömen derom. Han förde dem i sin atelie, drog bort förhänget som dolde kartongen och aflägsnade sig, på det de ostörda måtte kunna meddela hvarandra sina tankar. Taflan föreställde Hagar i öknens, huru hon sätter ifrån sig sin son Ismael »på ett bågs-kotts afstånd». Målaren hade strängt hållit sig till bibeln, och i följe deraf gjort följande gruppering: Till höger ytterst i hörnet Hagar, till venster, yttre i hörnet Ismael, och emellan båda en ungefär 12 kvadratfots öken, ingenting annat än öken. *Kaulbach* och *Cornelius* sågo ett ögonblick helt förbluffade på hvarandra; plötsligt gjorde *Kaulbach* ett häftigt språng midt igenom öknens och ut ur rummet, *Cornelius* följde hans exempel och utkomna, utbrusto de i ett högljudt skratt. Då gesandten icke

hörde annat än djup tystnad, trodde han konstnärerna inbegripna i ett andäktigt beskådande af taflan, inträdde i ateliern och varseblef med djup bestörtning den genomgripande konstdomen. Derefter målade han aldrig mer.

— **Sammansatta namn.** Förr i världen buro teaterns damer endast då 2:ne namn när de icke ville förväxlas med en annan konstnärinna af samma namn, eller när de redan gjort sitt eget namn ryktbart, och derföre ej ville bortbyta det sedan de ingått äktenskap. Nu har det blifvit på modet hos nästan alla både berömda och icke berömda theaterstorheter att antaga tvenne eller flera namn, och detta gränisar stundom ända till löjlighet. Färskaste exemplet härpå är en sångerska i Wien, hvilken antagit icke mindre än fyra namn. *Bisquitino-Calisto-Paltrini-Floris!* Huru skönt klingar icke ett sådant namn och hvilken smak ligger icke deri, särdeles i det första som sprider omkring sig en verklig konditoridoft!

— **Konstexpositionen i Brüssel.** Denna konstexposition kommer öppnas den 15 Augusti och tillslutas den 31 Oktober, d. å.; yttersta terminen för mottagandet af insända konstverk är den 15:de Juli. Den valda kommissionen emottager endast: (Original-) målningar, statyer, basreliefs, teckningar, kopparstick, ciselurer och lithografier. En särskild jury, vald bland kommissionens medlemmar, fäller utslag om antagandet; en annan jury, af fritt val, besörjer konstverkens inregistrering och uppställning; denna jury skall bestå af 5 målare (hvaribland 2 historiemålare) 2 bildhuggare, 1 arkitekt och 1 kopparstickare, och ega insändarne att för detta ändamål i en förseglad valsedel uppteckna 9 namn, — de som erhålla flesta rösterna komma att bilda sistnämnde jury; en tredje jury, bestående af förenämnde 9 medlemmar jemnte 4 af regeringen utvalda, skall upprätta förslag öfver belöningar och uppmuntringar. I afseende på utmärkelser och inköp, öfver hvilka styrelsen har att förfoga, skall en guldmedalj föräras hvarje konstnär som exponerat något särdeles förtjenstfullt arbete. Den k. kommissionen öfvertager transportkostnaden på Belgiska gebitet, så väl för fram- som åter-transporten; Fragtvaror från utlandet böra lemnas kostnadsfritt vid Belgiska gränsen. Hvarje för expositionen bestämdt konstverk adresseras: »A la Commission directrice de l'Exposition des Beux-Arts à Bruxelles, och bör åtföljas af ett bref, hvori konstnärens namn och bostad, äfvensom den för katalogen bestämda förklaringen öfver konstverket, noga bör angifvas. Konstnärer som önska att genom kommissionens försorg få sina arbeten försålda, böra angifva priset, af hvilket, i händelse något blifver såldt, 3 proc. afdrages till förmån för Belgiska konstnärernas centralkassa. Intet exponerat arbete får borttagas före sista dagen af expositionen, men måste vara hemtadt sist en månad derefter.

För återsändningen ega de exponerande att för sina kommissionärer tillkännagifva sättet och vägen. — Kungörelsen, ur hvilken förestående är hemtadt, är i k. kommissionens namn undertecknad af dess president *Ch. de Brouckere* och sekreteraren *Eug. van der Beelen*.